

శ్రీః
శ్రీమతే రామానుజాయ నమః
శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః
శ్రీసీతాలక్ష్మణభరతశత్రుఘ్నహనుమత్సమేత శ్రీరామచంద్ర పరబ్రహ్మణే నమః

శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే ఉత్తరకాండే
॥ పంచవింశః సర్గః ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

శ్రీ రంగరామానుజ మహాదేశికన్

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

శ్రీః
శ్రీమతే రామానుజాయ నమః
శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః
శ్రీసీతాలక్ష్మణభరతశత్రుఘ్నహనుమత్సమేత శ్రీరామచంద్ర పరబ్రహ్మణే నమః

॥ పంచవింశః సర్గః ॥

యజ్ఞైర్మేఘనాదస్య సాఫల్యం విభీషణేన రావణం ప్రతి
పరస్త్రీహరణదోషాణాం వర్ణనం కుంభీనసీమాశ్వాస్య మధునా సహ
రావణస్య దేవలోకోపర్యాక్రమణం

స తు దత్త్వా దశగ్రీవో బలం ఘోరం ఖరస్య తత్ |
భగినీం స సమాశ్వాస్య హృష్టః స్వస్థతరోఽభవత్ || 7.25.1 ||

తతో నికుంభిలా నామ లంకోపవనముత్తమం |
తద్ రాక్షసేంద్రో బలవాన్ ప్రవివేశ సహానుగః || 7.25.2 ||

తతో యూపశతాకీర్ణం సౌమ్యచైత్యోపశోభితం |
దదర్శ విప్రీతం యజ్ఞం శ్రియా సంప్రజ్వలన్నివ || 7.25.3 ||

తతః కృష్ణాజినధరం కమండలుశిఖాధ్వజం |
దదర్శ స్వసుతం తత్ర మేఘనాదం భయావహం || 7.25.4 ||

తం సమాసాద్య లంకేశః పరిష్వజ్యాథ బాహుభిః |
అబ్రవీత్ కిమిదం వత్స వర్తసే బ్రూహి తత్త్వతః || 7.25.5 ||

ఉశనా త్వబ్రవీత్ తత్ర యజ్ఞసంపత్సమృద్ధయే |
రావణం రాక్షసశ్రేష్ఠం ద్విజశ్రేష్ఠో మహాతపాః || 7.25.6 ||

అహమాఖ్యామి తే రాజఇక్ష్వామితాం సర్వమేవ తత్ |
యజ్ఞాస్తే సప్త పుత్రేణ ప్రాప్తాస్తే బహువిస్తరాః || 7.25.7 ||

అగ్నిష్టోమోఽశ్వమేధశ్చ యజ్ఞో బహుసువర్ణకః |
రాజసూయస్తథా యజ్ఞో గోమేధో వైష్ణవస్తథా || 7.25.8 ||

మాహేశ్వరే ప్రవృత్తే తు యజ్ఞే పుంభిః సుదుర్లభే |
వరాంస్తే లబ్ధవాన్ పుత్రః సాక్షాత్ పశుపతేరిహ || 7.25.9 ||

కామగం స్యందనం దివ్యమంతరిక్షచరం ధ్రువం |
మాయాం చ తామసీం నామ యయా సంపద్యతే తమః || 7.25.10 ||

ఏతయా కిల సంగ్రామే మాయయా రాక్షసేశ్వర |
ప్రయుక్తయా గతిః శక్యా నహి జ్ఞాతుం సురాసురైః || 7.25.11 ||

అక్షయావిషుధీ బాణైశ్చాపం చాపి సుదుర్జయం |
అస్త్రం చ బలవద్ రాజంఛత్రువిధ్వంసనం రణే || 7.25.12 ||

ఏతాన్ సర్వాన్ వరాన్ లభ్యా పుత్రస్తేఽయం దశానన |
అద్య యజ్ఞసమాప్తౌ చ త్వాం దిదృక్షన్ స్థితో హ్యహం || 7.25.13 ||

తతోఽబ్రవీద్ దశగ్రీవో న శోభనమిదం కృతం |
పూజితాః శత్రవో యస్మాద్ ద్రవ్యైరింద్రపురోగమాః || 7.25.14 ||

ఏహీదానీం కృతం యద్ధి సుకృతం తన్న సంశయః |
ఆగచ్ఛ సౌమ్య గచ్ఛామః స్వమేవ భవనం ప్రతి || 7.25.15 ||

తతో గత్వా దశగ్రీవః సపుత్రః సవిభీషణః |
స్త్రీయోఽవతారయామాస సర్వాస్త్రా బాష్పగర్ధదాః || 7.25.16 ||

లక్ష్మిణ్యో రత్నభూతాశ్చ దేవదానవరక్షసాం ।
తస్య తాను మతిం జ్ఞాత్వా ధర్మాత్మా వాక్యమబ్రవీత్ ॥ 7.25.17 ॥

ఈదృశైస్త్యం సమాచారైర్యశోఽర్థకులనాశనైః ।
ధర్షణం ప్రాణినాం జ్ఞాత్వా స్వమతేన విచేష్టసే ॥ 7.25.18 ॥

జ్ఞాతీంస్తాన్ ధర్షయిత్వేమాస్త్యయాఽఽనీతా వరాంగనాః ।
త్వామతిక్రమ్య మధునా రాజన్ కుంభీనసీ హృతా ॥ 7.25.19 ॥

రావణస్త్యబ్రవీద్ వాక్యం నావగచ్ఛామి కిం త్వదం ।
కోఽయం యస్తు త్వయాఽఽఖ్యాతో మధురిత్యేవ నామతః ॥ 7.25.20 ॥

విభీషణస్తు సంక్రుద్ధో భ్రాతరం వాక్యమబ్రవీత్ ।
శ్రూయతామస్య పాపస్య కర్మణః ఫలమాగతం ॥ 7.25.21 ॥

మాతామహస్య యోఽస్మాకం జ్యేష్ఠో భ్రాతా సుమాలినః ।
మాల్యవానితి విఖ్యాతో వృద్ధః ప్రాజ్ఞో నిశాచరః ॥ 7.25.22 ॥

పితా జ్యేష్ఠో జనన్యా నో హ్యస్మాకం చార్యకోఽభవత్ ।
తస్య కుంభీనసీ నామ దుహితుర్దుహితాభవత్ ॥ 7.25.23 ॥

మాతృష్వసురథాస్మాకం సా చ కన్యానలోద్భవా ।
భవత్యస్మాకమేవైషా భ్రాతృణాం ధర్మతః స్వసా ॥ 7.25.24 ॥

సా హృతా మధునా రాజన్ రాక్షసేన బలీయసా ।
యజ్ఞప్రవృత్తే పుత్రే తు మయి చాంతర్జ్వలోషితే ॥ 7.25.25 ॥

కుంభకర్ణో మహారాజ నిద్రామనుభవత్యథ ।
నిహత్య రాక్షసశ్రేష్ఠానమాత్యానిహ సమ్మతాన్ ॥ 7.25.26 ॥

ధర్షయిత్వా హృతా సా తు గుప్తాప్యంతఃపురే తవ |
శ్రుత్వాపి తన్మహారాజ క్షాంతమేవ హతో న సః || 7.25.27 ||

యస్మాదవశ్యం దాతవ్యా కన్యా భర్తే హి భ్రాతృభిః |
తదేతత్ కర్మణో హ్యస్య ఫలం పాపస్య దుర్మతేః || 7.25.28 ||

అస్మిన్నేవాభిసంప్రాప్తం లోకే విదితమస్తు తే |
విభీషణవచః శ్రుత్వా రాక్షసేంద్రః స రావణః || 7.25.29 ||

దౌరాత్మ్యేనాత్మనోద్భూతస్తప్తాంభా ఇవ సాగరః |
తతోఽబ్రవీద్ దశగ్రీవః క్రుద్ధః సంరక్తలోచనః || 7.25.30 ||

కల్పితాం మే రథః శీఘ్రం శూరాః సజ్జీభవంతు నః |
భ్రాతా మే కుంభకర్ణశ్చ యే చ ముఖ్యా నిశాచరాః || 7.25.31 ||

వాహనాన్యధిరోహంతు నానాప్రహరణాయుధాః |
అద్య తం సమరే హత్వా మధుం రావణనిర్భయం || 7.25.32 ||

సురలోకం గమిష్యామి యుద్ధాకాంక్షీ సుహృద్వృతః |
అక్షౌహిణీసహస్రాణి చత్వార్యగ్రాణి రక్షసాం || 7.25.33 ||

నానాప్రహరణాన్యాశు నిర్యయుర్యుద్ధకాంక్షిణాం |
ఇంద్రజిత్ త్వగ్రతః సైన్యాత్ సైనికాన్ పరిగృహ్య చ || 7.25.34 ||

జగామ రావణో మధ్యే కుంభకర్ణశ్చ పృష్ఠతః |
విభీషణశ్చ ధర్మాత్మా లంకాయాం ధర్మమాచరన్ || 7.25.35 ||

శేషాః సర్వే మహాభాగా యయుర్మధుపురం ప్రతి |
ఖరైరుష్టైర్హయైర్ద్రిష్టైః శిశుమారైర్మహోరగైః || 7.25.36 ||

రాక్షసాః ప్రయయుః సర్వే కృత్వాఽఽకాశం నిరంతరం ।
దైత్యాశ్చ శతశస్త్రైశ్చ కృతవైరాశ్చ దైవతైః ॥ 7.25.37 ॥

రావణం ప్రేక్ష్య గచ్ఛంతమన్వగచ్ఛన్ హి పృష్ఠతః ।
స తు గత్వా మధుపురం ప్రవిశ్య చ దశాననః ॥ 7.25.38 ॥

న దదర్శ మధుం తత్ర భగినీం తత్ర దృష్టవాన్ ।
సా చ ప్రహ్వాంజలిర్భూత్వా శిరసా చరణౌ గతా ॥ 7.25.39 ॥

తస్య రాక్షసరాజస్య త్రస్తా కుంభీనసీ తదా ।
తాం సముత్థాపయామాస న భేతవ్యమితి బ్రువన్ ॥ 7.25.40 ॥

రావణో రాక్షసశ్రేష్ఠః కిం చాపి కరవాణి తే ।
సాబ్రవీద్ యది మే రాజన్ ప్రసన్నస్త్వం మహాభుజ ॥ 7.25.41 ॥

భర్తారం న మమేహాద్య హంతుమర్హసి మానద ।
నహీదృశం భయం కించిత్ కులస్త్రీణామిహోచ్యతే ॥ 7.25.42 ॥

భయానామపి సర్వేషాం వైధవ్యం వ్యసనం మహత్ ।
సత్యవాగ్ భవ రాజేంద్ర మామవేక్షస్వ యాచతీం ॥ 7.25.43 ॥

త్వయాప్యుక్తం మహారాజ న భేతవ్యమితి స్వయం ।
రావణస్త్వబ్రవీద్భృష్టః స్వసారం తత్ర సంస్థితాం ॥ 7.25.44 ॥

క్వ చాసౌ తవ భర్తా వై మమ శీఘ్రం నివేద్యతాం ।
సహ తేన గమిష్యామి సురలోకం జయాయ హి ॥ 7.25.45 ॥

తవ కారుణ్యసౌహార్దాన్నివృత్తోఽస్మి మధోర్వధాత్ ।
ఇత్కుక్తా సా సముత్థాప్య ప్రసుప్తం తం నిశాచరం ॥ 7.25.46 ॥

అబ్రవీత్ సంప్రహృష్టేవ రాక్షసీ సా పతిం వచః |
ఏష ప్రాప్తో దశగ్రీవో మమ భ్రాతా మహాబలః || 7.25.47 ||

సురలోకజయాకాంక్షీ సాహాయ్యే త్వాం వృణోతి చ |
తదస్య త్వం సహయార్థం సబంధుర్గచ్ఛ రాక్షస || 7.25.48 ||

స్నిగ్ధస్య భజమానస్య యుక్తమర్థాయ కల్పితం |
తస్యాస్తద్ వచనం శ్రుత్వా తథేత్యాహ మధుర్వచః || 7.25.49 ||

దదర్శ రాక్షసశ్రేష్ఠం యథాన్యాయముపేత్య సః |
పూజయామాస ధర్మేణ రావణం రాక్షసాధిపం || 7.25.50 ||

ప్రాప్య పూజాం దశగ్రీవో మధువేశ్మని వీర్యవాన్ |
తత్ర చైకాం నిశాముష్య గమనాయోపచక్రమే || 7.25.51 ||

తతః కైలాసమాసాద్య శైలం వైశ్రవణాలయం |
రాక్షసేంద్రో మహేంద్రాభః సేనాముపనివేశయత్ || 7.25.52 ||

|| ఇత్యార్థే శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే
ఉత్తరకాండే పంచవింశః సర్గః ||